

Slagsessies okt 2018 - noties uit werktafel 'uitvoering'

Bedoeling van de werktafel was om aan de hand van een (fictieve) casus over wateroverlast met elkaar te bedenken of en hoe 'instrumenten' uit de uitvoeringsfase van de beleidscyclus (omgevingsvergunning, dienstverlening, projectbesluit, toezicht en handhaving) een bijdrage kunnen leveren aan de oplossing van de problematiek. Op verzoek van de (meeste) deelnemers is eerst een introductie gegeven over de context van het werken met de Omgevingswet en de 'instrumenten' in de uitvoeringsfase (zie presentatie). Tijdens en daarna volgde een discussie die breder was dan de case. Hieronder een indruk van antwoorden op gestelde inhoudelijke vragen over de wet, en opmerkingen en constatering n.a.v. discussie uit de 3 slagsessies:

Kennis wet

- Bij bouwwerken is er onderscheid in ruimtelijke en technische aspecten: past het binnen omgevingsplan? Voldoet het aan technische eisen uit het Bbl (Besluit activiteiten leefomgeving)? Welstandsaspecten lopen via het ruimtelijk spoor.
- Bedoeling van de wet is dat initiatiefnemer zelf participatie organiseert. Dit kan niet juridisch worden afgedwongen.
- Is elke burger verplicht zaken digitaal te regelen? Nee, dit is niet vastgelegd in de wet.
- Hoe ziet het overgangsrecht van het projectbesluit er uit i.r.t. wijziging omgevingsplannen? Uiterlijk tot een bij Koninklijk Besluit te bepalen tijdstip (waarschijnlijk 2029) hoeft een projectbesluit een omgevingsplan niet te wijzigen indien dit nodig is voor het uitvoeren, inwerking hebben of in stand houden van het project. Als een projectbesluit in strijd is met het omgevingsplan, dan geldt het als een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (NB: zie Memorie van Toelichting bij de Invoeringswet (par 5.2.7).

Meer info over de instrumenten uit de wet vind je hier:

<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/wetsinstrumenten/>

Implementatie

- Bij vergunningverlening, toezicht en handhaving komen burgers en bedrijven direct in aanraking met de wet en worden problemen snel duidelijk. Als je bijvoorbeeld je omgevingsplan niet goed hebt vormgegeven of het digitale loket, dat wordt dat in het klantcontact direct zichtbaar.
- Ontwikkel een visie op dienstverlening: hoe wil je straks je klanten (vergunning aanvragers) bedienen? Hoe zorg je dat je straks binnen 8 weken (samen met evt andere bevoegd gezagen) een vergunning kunt regelen? Wat doe je digitaal en wat aan een loket? Dit bepaalt o.a. hoe je aan gaat sluiten op de landelijke voorziening van DSO, benodigde geo-informatie, toezicht en handhaving. Vergeet communicatie niet: hoe ga je evt veranderde regels communiceren? En wie gaat dat doen? Tip van een deelnemer: betrek ook de omgevingsdiensten bij het uitwerken van je dienstverleningsconcept.
- Uit klantreizen is gebleken dat het grootste probleem dat klanten bij een vergunningaanvraag ervaren niet de snelheid van afhandeling is, maar het feit dat ze tussentijds niet horen hoe het er mee staat. Houd hier rekening mee in de ontwikkeling van je visie op dienstverlening.
- Omgevingsvergunning toets je op beoordelingsregels in bv omgevingsplannen. Hoeveel ruimte is er nog naast die beoordelingsregels? Wat als de regels de vergunning niet mogelijk maken, maar het initiatief wel aansluit bij de bedoeling van die regels? In dat geval kun je een afwijking via een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit aanvragen.
- Een deelnemer geeft aan dat in zijn organisatie al een poos aandacht wordt besteed aan participatie, er veel tijd en energie in omgevingsvisie is gestopt en dat het nu tijd wordt om te starten met uitvoering.
- Bedoeling Omgevingswet is om meer via algemene regels en minder via meldingen en omgevingsvergunningen te regelen. Met het loslaten van het begrip inrichting worden de activiteiten geregeld. Voor bedrijven betekent dit dat ze of geheel onder algemene regels (uit het omgevingsplan

danwel rijksregels) moeten werken, of gedeeltelijk onder algemene regels en deels onder vergunning en meldingplicht. Voor de provinciale complexe bedrijven zal gelden dat zij voornamelijk onder de vergunningplicht komen te vallen. Kennis en ervaring van vergunningverleners, toezichthouders en handhavers is nodig bij het opstellen van die regels in het omgevingsplan: zij kunnen inschatting maken van wat werkt in de praktijk en wat nodig is. Relevante vragen in dat kader zijn bijvoorbeeld: In welke gebieden/branches zijn grote problemen?, Welke lokale vergunningen spelen daarbij een rol? Vraag is: hoe breng je dit proces op gang? Tip van een deelnemer: pak een actuele vergunningaanvraag op (bv welstand of evenementenvergunning) en doe parallel aan het huidige vergunningsverleningsproces een schaduwproces naar de bedoeling van de omgevingswet waarbij je alle relevante afdelingen betreft. Andere tip: betrek ook de omgevingsdiensten.

- De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om op locatie algemene regels te maken die voor dat gebied nodig zijn. Dat betekent dat je specifieke kennis nodig hebt over dat gebied. Welke ervaringen heb je, wat betekent het voor het omgevingsplan? De competenties en vaardigheden van vergunningverleners, toezichthouders en handhavers kunnen hierbij van belang zijn. Deze groep zou actief betrokken kunnen/moeten worden bij opstellen regels vanwege hun kennis van het gebied en wat er nodig is voor de omgeving. Ook omgevingsdiensten kunnen hier met hun kennis van het gebied en branches een bijdrage te leveren. Zo zien we dat sommige omgevingsdiensten gebiedsscans maken. Sommige deelnemers geven aan dat dit ook gebeurt binnen hun organisatie, er is ook een deelnemer die aangeeft dat dit nog een erg moeizaam proces is. Een ander meldt dat het wel lukt om vergunningverleners aan te haken, maar toezichthouders nog niet. Opgemerkt wordt dat het belangrijk is om na te denken hoe afdelingen vergunningverlening, toezicht en handhaving actief bij kan dragen aan doelen i.p.v. zich vooral richten op het voorschrijven van zaken. Geconstateerd wordt dat persoonsgebonden kenmerken ook bepalen of VTH'ers kunnen aansluiten bij proces rondom opstellen omgevingsplan.
- Een deelnemer merkt op dat haar ervaring is dat handhavers meer moeite hebben om vooruit te kijken dan vergunningverleners. Kunst is om de handhavers ook uit te dagen om mee te gaan denken. Nu zijn vaak vooral ro-mensen betrokken bij opstellen plannen. De aansluiting gaat niet vanzelf, de ontmoeting zul je als projectleider/ verandermanager vaak actief zelf moeten organiseren
- Tip van een deelnemer: stel bij elke regel in je omgevingsplan, waterschaps- of omgevingsverordening een risico-analyse op: Wat zou er mis kunnen gaan als we dit via algemene regel regelen? Hoe erg is dat?
- Samenwerken in regionale platformen is nodig om decentrale regels op elkaar af te stemmen en het geheel efficiënt en effectief te laten samenwerken.
- Een deelnemer van een gemeente vindt het idee van de Omgevingswet mooi en constateert dat het daarnaast nog steeds mogelijk is om alles dicht te timmeren. Het is een uitdaging om de Raad mee te krijgen in het gedachtengoed. Het is een evolutie, geen revolutie!
- Uitdaging voor vergunningverlening: hoe formuleer je meer doelgerichte maatwerkvoorschriften? Bv: vergunningaanvraag voor plaatsen geluidsschermen is rond, maar tegen de tijd dat de schermen geleverd worden hebben ze niet meer dezelfde specificaties door veranderingen bij producent.
- Integrale afweging vanuit de bedoeling vraagt echt iets nieuws van het uitvoeringsproces: samenwerking tussen afdelingen die niet van oudsher gewend zijn (intensief) samen te werken
- Een deelnemer geeft aan dat het ongeveer een jaar heeft geduurd voordat verschillende afdelingen binnen haar organisatie elkaars taal leerde begrijpen.
- Kerninstrument 'omgevingsvergunning' is bij meeste deelnemers als in meer of minder mate bekend; kerninstrument 'projectbesluit' nog niet.
- Als overall een vergunning voor nodig is, wat betekent dat dan voor participatie die de initiatiefnemer moet organiseren? Willen mensen dat wel? Een deelnemer merkt op dat hij vooral gemerkt heeft dat mensen in zijn gemeente juist een vergunning willen, zodat duidelijk is aan de bureaus dat ze toestemming hebben.

Casus

- Rol omgevingsvergunning in deze casus is lastig: uitdaging zit vooral in traject daarvoor om tot regels te komen in omgevingsplan en/of waterschaps- en omgevingsverordening
- Wat zou je mogelijk zou kunnen regelen via de algemene regels: verplichte infiltratie. Of je zou een meldplicht bij verandering in grondwateronttrekking kunnen opnemen
- Provincie zou, bij provinciaal belang evt. projectbesluit kunnen nemen voor aanpassing natuurgebied naar natte natuur.
- Mag je in omgevingsplan eisen dat bedrijf grondwateronttrekking niet zomaar mag stopzetten? Nee. Mogelijk kun je terugvallen op zorgplicht uit de wet als vangnet: je mag niet zomaar stoppen als andere daar schade/overlast van ondervinden.